

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΟΜΑΔΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Β΄ ΤΑΞΗΣ Η-ΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ος διδακτέα-εξεταστέα ύλη του μαθήματος των Λατινικών της Β΄ Τάξης του Ημερήσιου και του Εσπερινού Γενικού Λυκείου, Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών ορίζεται η παρακάτω ύλη από το εγχειρίδιο Λατινικά τ. Α΄ των Μ. Πασχάλη, Γ. Σαββαντίδη (Εισαγωγή: Δ. Ζ. Νικήτας - Β. Βαϊόπουλος):

1. Εισαγωγή

Λατινική Γλώσσα και Λογοτεχνία: Η λατινική γλώσσα, Η γένεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Εποχές της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Γενικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Η εξέλιξη της ρωμαϊκής λογοτεχνίας: Προκλασική εποχή (απαρχές - περ. 100 π.Χ.), Κλασική εποχή (περ. 100 π.Χ.- 14 μ.Χ.).

2. Κείμενο

Ενότητες Ι-ΧV.

3. Λατινικές φράσεις που είναι σε χρήση στον νεοελληνικό λόγο

- A.C. (ante Christum) προ Χριστού (π.Χ.)
- A.D. Anno Domini (κατά λέξη: έτος Κυρίου) μετά Χριστόν (μ.Χ.)
- ad hominem (argumentum) επιχείρημα που απευθύνεται επιθετικά εναντίον του προσώπου και όχι εναντίον της θέσης που το πρόσωπο αυτό εκφράζει, η προσωπική επίθεση, η απάντηση/επίθεση στο πρόσωπο που εξέφρασε μια άποψη με την οποία διαφωνούμε, αντί η απάντηση να αφορά την άποψη αυτή
- ad populum (argumentum) επιχείρημα που αποτελεί μια ψευδή θέση αλλά αντλεί τη βαρύτητά του από την ευρεία απήχηση της θέσης αυτής
- altera pars η άλλη πλευρά, η άλλη άποψη
- alter ego το άλλο Εγώ, το δεύτερο Εγώ, το πρόσωπο με το οποίο ταυτίζεται κανείς, το συμπλήρωμά του, ο άλλος του εαυτός
- A.M. (Ante Meridiem) προ μεσημβρίας (π.μ.)
- a posteriori εκ των υστέρων
- a priori εκ των προτέρων
- ca., cir., circ. (circa) περί, περίπου
- carpe diem εκμεταλλεύσου τη μέρα (Οράτιος, Ωδ. 1.11.8)
- casus belli κατά λέξη: περίπτωση πολέμου. Συχνότερα χρησιμοποιείται με την έννοια «αιτία πολέμου»
- Curriculum Vitae, CV (κατά λέξη: η πορεία του βίου), το βιογραφικό σημείωμα
- de facto εκ των πραγμάτων, αυτό που προκύπτει από τα πράγματα, από την πραγματικότητα, στην πράξη. Πολιτικός και διπλωματικός όρος που δηλώνει ότι πράξη, ενέργεια, κατάσταση, κ.λπ., που προέκυψε από την εξέλιξη των γεγονότων, αναγνωρίζεται ως πραγματική, παρόλο που η νομιμότητά της αμφισβητείται ή δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί
- de jure εκ του δικαίου, εκ του νόμου, νομίμως, αυτό που προκύπτει από την εφαρμογή του δικαίου, νομικά.
- erga omnes έναντι όλων
- et alii, et al. και άλλοι, και άλλα, κ.ά.
- et cetera, etc. και λοιπά, κ.λπ.
- ex cathedra «από καθέδρας». Λέγεται για ομιλητή που εκφράζεται με ύφος αυθεντίας ή από θέση που του δίνει το δικαίωμα να θεωρείται αυθεντία
- exempli gratia, e.g. παραδείγματος χάριν (π.χ.)
- ex officio αυτό που προκύπτει από τη θέση καθήκοντος κάποιου, από τη θέση κάποιου, από το αξίωμα κάποιου
- in medias res στο μέσο της υπόθεσης ή της πλοκής
- in memoriam εις μνήμην, στη μνήμη κάποιου
- lapsus linguae γλωσσικό λάθος, λάθος εκ παραδρομής στην ομιλία
- lapsus calami λάθος της γραφίδας, λάθος εκ παραδρομής στον γραπτό λόγο
- mea culpa λάθος μου
- memorandum μνημόνιο, υπόμνημα
- modus operandi (Μ.Ο.) τρόπος ενέργειας
- modus vivendi τρόπος ζωής
- moratorium καθυστέρηση

- *mutatis mutandis* τηρουμένων των αναλογιών, μετά τις απαραίτητες αλλαγές
- *passim* σποράδην, σποραδικά, εδώ κι εκεί, σε διάφορα σημεία του κειμένου
- *persona grata* πρόσωπο επιθυμητό, ευπρόσδεκτο
- *persona non grata* πρόσωπο ανεπιθύμητο
- *placebo* (κατά λέξη: θα προσφέρω ευχαρίστηση, ικανοποίηση) φάρμακο που χορηγείται στον ασθενή για ψυχολογική του στήριξη παρά για τη θεραπεία της αρρώστιας του
- *P.M. (Post Meridiem)* μετά μεσημβρίαν (μ.μ.)
- *primus inter pares* πρώτος μεταξύ ίσων
- *prima facie* εκ πρώτης όψεως
- *scripta manent* τα γραπτά μένουν
- *(sic)* έτσι ακριβώς (γραμμένο, διατυπωμένο κ.λπ.). Βρίσκεται πάντα σε παρένθεση και δίνει έμφαση σε ένα στοιχείο του λόγου που πρέπει να προσέξει ο αναγνώστης, επειδή αυτό είναι εσφαλμένο, παράδοξο ή αδόκιμο
- *sine qua non* (συχνά μαζί με τις λέξεις *conditio, causa*) (κατάσταση, αιτία) εκ των ων ουκ άνευ, αναγκαία προϋπόθεση
- *s.o.s. (si opus sit)* αν χρειάζεται, αν υπάρχει ανάγκη
- *status quo* (κατά λέξη: η κατάσταση στην οποία...) η ισχύουσα κατάσταση
- *sui generis* (κατά λέξη: του δικού του γένους) ιδιόμορφος, ιδιότυπος. Λέγεται συνήθως ως χαρακτηρισμός προσώπων ή καταστάσεων που έχουν κάτι το ιδιαίτερο, ιδιότητα χαρακτηριστική των ίδιων και μόνο
- *tabula rasa* (κατά λέξη: άγραφη πλάκα, αποξεσμένος, σβησμένος πίνακας). Λέγεται για τον νου, που θεωρείται ως κάτι άγραφο, κενό, πριν γεμίσει με εντυπώσεις, γνώσεις, εμπειρίες
- *terra incognita* άγνωστη γη, άγνωστος τόπος, άγνωστο θέμα, αντικείμενο
- *urbi et orbi* στην πόλη και στην οικουμένη, στην πόλη και σε ολόκληρο τον κόσμο, δηλαδή παντού
- *verbatim* κατά λέξη, ακριβώς
- *vs. (versus)* εναντίον (κάποιου)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΔΙΔΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ Β΄ ΤΑΞΗ:

A. Γραμματικά:

Όλες οι κλίσεις των ουσιαστικών.

Β΄ και Γ΄ κλίση επιθέτων.

Αντωνυμίες: προσωπικές, οριστικές (*is, ea, id / ipse, ipsa, ipsum / idem, eadem, idem*), αναφορικές (*qui, quae, quod*), δεικτικές (*hic, haec, hoc / ille, illa, illud*), ερωτηματικές (*quis, quid*), αόριστες (*nemo, nihil*).

Αριθμητικά: *unus-una-unum, duo-duae-duo, tres-tria*.

Ρήματα: οι αρχικοί χρόνοι της ενεργητικής και μέσης φωνής / η Οριστική όλων των χρόνων και των τεσσάρων συζυγιών στην Ενεργητική Φωνή / το Απαρέμφατο του Ενεστώτα και των τεσσάρων συζυγιών / η Οριστική και το Απαρέμφατο του Ενεστώτα Α΄, Β΄, Δ΄ Συζυγίας στην Παθητική Φωνή / Τα ανώμαλα ρήματα: *sum, possum, eo, fero* (από την παθητική φωνή μόνον η οριστική και το απαρέμφατο του Ενεστώτα: *feror, ferri*). Ρήματα σε *io* που κλίνονται όπως το *cario* (ενεργητική φωνή). Τα αποθετικά ρήματα.

B. Συντακτικά:

Χρήσεις των πτώσεων (και ιδιαίτερα της Αφαιρετικής) / Η αλληλοπάθεια και η Αυτοπάθεια / Η έκφραση του προτεροχρόνου στις χρονικές προτάσεις (σύνδεσμοι εισαγωγής και έγκλιση εκφοράς) / Εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο / Γενική και αφαιρετική της ιδιότητας / Ο αντίστροφος *cum* / Ο επαναληπτικός *cum* / Το ποιητικό αίτιο (μετατροπές συντάξεως) / Το απαρέμφατο με τα ρήματα *iubeo, veto, prohibeo, sino, patior, cogo* (ενεργητικό και παθητικό) / Όλες οι δευτερεύουσες προτάσεις των κειμένων I-XV (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία) / Μετατροπή επιθέτων σε αναφορικές προτάσεις (βλ. ασκήσεις μαθήματος VI).